
Kanser ve Etik

**Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Etiği
ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı**

2011

İSTANBUL TIP KİTABEVİ

©İstanbul Medikal Sağlık ve Yayıncılık BİLİMSEL ESERLER dizisi
KANSER VE ETİK
Doç. Dr. Nesrin Çobanoğlu

1. Baskı 2011

2011 İstanbul Medikal Sağlık ve Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
34104, Çapa-İstanbul-Türkiye
www.istanbultip.com.tr
e-mail: info@istanbultip.com.tr

Turgut Özal Cad. No: 4/A Çapa-İST.
Tel: 0212. 584 20 60 (pbx) Faks: 0212. 587 94 45

www.istanbultip.com.tr

Yasalar uyarınca, bu yapıtın yayın hakları
istanbul medikal sağlık ve yayıncılık tic. ltd. şti.'ye aittir.
Yazılı izin alınmadan ve kaynak olarak gösterilmeden,
elektronik, mekanik ve diğer yöntemlerle
kısmen veya tamamen kopya edilemez;
fotokopi, teksir, baskı ve diğer yollarla çoğaltılamaz.

UYARI

Medikal bilgiler sürekli değişmekte ve yenilenmektedir. Standart güvenlik uygulamaları dikkate alınmalı, yeni araştırmalar ve klinik tecrübeler ışığında tedavilerde ve ilaç uygulamalarındaki değişikliklerin gerekli olabileceği bilinmelidir. Okuyuculara ilaçlar hakkında üretici firma tarafından sağlanan her ilaca ait en son ürün bilgilerini, dozaj ve uygulama şekillerini ve kontrendikasyonları kontrol etmeleri tavsiye edilir. Her hasta için en iyi tedavi şeklini ve en doğru ilaçları ve dozlarını belirlemek uygulamayı yapan hekimin sorumluluğundadır. Yayıncı ve editörler bu yayından dolayı meydana gelebilecek hastaya ve ekipmanlara ait herhangi bir zarar veya hasardan sorumlu değildir.

Yayına hazırlayan **İstanbul Medikal Sağlık ve Yay. Tic. Ltd. Şti.**
İMY adına grafikerler **Mesut Arslan, Tuğçe Yıldırım**
Editör **Doç. Dr. Nesrin Çobanoğlu**
Sayfa düzeni **Mesut Arslan, Tuğçe Yıldırım**
Kapak **İMY Tasarım**
Baskı ve cilt **Birlik Ozalit**
0212. 259 57 47

ÖNSÖZ

2. Ulusal Tıbbi Etik Proje Yarışması geçen yıl olduğu gibi Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı tarafından düzenlenmektedir. Ana konusu “Kanser ve Etik” olan yarışmanın ödül töreni 29 Nisan 2011 tarihinde Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi / Ankara’da yapılacaktır. Geçen yıl ilk kez düzenlenen 1. Ulusal Tıbbi etik Proje Yarışmasına 50 civarında başvuru yapılmış, son değerlendirme için 12 proje finale kalmıştır. Bu yıl ikincisini düzenlediğimiz yarışmanın ana teması “kanser ve etik” olarak belirlenmiştir. Bu yıl yarışmaya toplam 96 kişi başvurmuştur. Bunlardan 36

tane proje ön değerlendirmeyi aşarak finale kaldı ve kitapta basılmaya değer bulundu. Yarışmaya tıp fakültesi öğrencilerinin yanı sıra tıp etiği ile ilgili olabilecek bölümlerden lisans düzeyinde öğrenim gören üniversite öğrencileri de katılmıştır.

“Kanser ve Etik” başlığı, çevre etiğinden, tıp etiğine uzanan bir uygulamalı etik çerçevesinde tartışılabilir yönler içermektedir. Böylece 2. Ulusal Tıp Etiği Yarışması ile sağlıklı ilgili önemli bir sorunun ülkemizin tüm üniversitelerinde, konuyla ilgili lisans öğrencileri arasında, onların genç ve üretken beyinleri tarafından fark edilmesi, tartışılması ve çözümlenmesine ilişkin geniş bir platformda, dinamik bir süreç yaratmayı hedefledik. . Amaç; öğrencilerin mesleki yaşantılarında karşılaşılabilecekleri etik sorunlar konusunda farkındalık oluşturmak ve etik ikilemlerde çözüm önerileri geliştirebilmelerini sağlamaktır. Başvuru süresinin bitiminde yurt içi ve yurt dışından çok sayıda proje başvurusu oldu. Yurt dışından, yarışmaya katılabilir miyiz? sorusuyla farklı ülkelerden arandık ve Türkçe olmak koşuluyla katılabileceklerini söyledik. Finale kalan projeler arasından ilk üçe girenlerin yanı sıra çeşitli özel ödül alacak projeler de olacak. Dereceler 29 Nisan 2011 günü ödül töreninde açıklanacaktır. Bu yıl finale kalan 36 proje ile geçen yıl finale kalan projeler bu kitapta birlikte yer almaktadır. Geleceğin evrensel nitelikteki bilim insanları olarak değerli üniversite öğrencilerinin 2. Ulusal Tıbbi Etik Proje Yarışması’nda dereceye girmekten öte bu bilimsel ve sorgulayıcı ortamı paylaşımlarının bile onlarda kalıcı bilimsel etik izler bırakmasını umut ediyoruz.

Tıp fakültesi ve konuyla ilgili alanlarda öğrenim gören öteki lisans öğrencilerinin katılabileceği bu yarışma, tıbbi etik sorun kümeleri hakkında farkındalıkları artırmakta ve çözümlenme becerilerini geliştirmektedir. “Kanser ve

etik” başlığı altında, toplumsal, siyasal ve ekonomik boyutları olan, tıbbın tüm uzmanlık alanlarını ilgilendiren önemli evrensel bir hastalıkla ilgili değer sorunlarından söz etmiş oluyoruz. **Tıp Etiği Yarışması** kapsamında **kanser** konusunu her yönüyle ele alıp, tıbbi etik açısından irdelemek mümkündür. Tıp uygulamalarında “**Kanser**” hastalığının oluşumuna yol açan etkenlerden (çevre kirliliği, GDO, bazı meslekler..), kanser taramalarına, kanser tanısının saptanma yöntemlerine, tanısının kim tarafından ve nasıl söyleneceğinden, tedavi sürecine ve terminal dönemdeki hastaların ölüm biçimlerine kadar çok önemli **etik ikilemler** vardır.

Kanser farklı uzmanlık alanlarının **interdisipliner** çalışmasının gerekli olduğu bir hastalıktır. Kanserın görüldüğü organ ve dokuların yapısının farklılıkları yanında, tedavi uygulamalarının farklılığı da kanserli **hasta - hekim ilişkisine** yansır. Bu bağlamda günümüzde **Onkoloji hastaneleri** ya da **Onkoloji Enstitüleri** kurulmaktadır. Bu tür kurumlarda, Cerrahi, Patoloji, Psikiyatri, Radyasyon Onkolojisi... gibi alanların bir arada çalışması yanında Medikal Onkoloji alanı gibi disiplinler doğrudan kanser hastalıkları ile ilgilendir. Bu kurumlarda ayrıca onkoloji alanına özel hizmet sunabilen diyetisyen, hemşire, psikolog, fizyoterapist, sosyal hizmet uzmanı.. gibi Sağlık Bilimleri ile ilgili alanlarda uzmanlaşmış meslek mensupları görev yaparlar. Bu nedenle Kanser hastasıyla karşılaşan çeşitli sağlık profesyonellerinin uzmanlık dallarına göre farklılaşan **etik sorun kümeleri** olacaktır. Bu bağlamda, yarışmaya tıp fakültelerinin yanı sıra hukuk, moleküler biyoloji, hemşirelik, dişhekimliği, bilgisayar mühendisliği gibi alanlardan da katılım olması “kanser ve etik” konusunun ne kadar geniş bir yelpazede tartışılabileceğinin kanıtı olmuştur.

Hazırlanmış olan projeler **profesyonel bir jüri** tarafından değerlendirilmiştir. Jüri tarafından yapılan seçimle, dereceye giren ilk üç kişi ya da grup beş dakikalık bir sunumla projelerini topluluğa sunacaktır. Gruptaki her öğrencinin sunuma doğrudan katkısı olması beklenmektedir.

Kanser hastaları için geçmişte “**kanser**” tanısı eşittir “**ölüm**” gibi algılanmaktaydı. Günümüzde bilimsel teknolojik gelişmelerin yansmasıyla bu algı kısmen değişmiş olsa da sürmektedir. Hasta organik rahatsızlıkları yanında, kanser tanısıyla **psikolojik** açıdan da **olumsuz** etkilenmektedir. Hastanın algılaması açısından durum böyleyken, sigorta şirketleri de kanser hastalığı tanısı almış bireylere sağlık sigortası yapmayı reddetmektedirler. İşe alınma ölçütleri açısından da bu hastalık bir istenmeme nedeni olabilmektedir. Kanser hastalığının tedavisinin çok yönlü olması **interdisipliner** çalışmayı gerektirirken, maliyetinin yüksekliği nedeniyle **ekonomik** boyutları da gündemdedir. Toplumun sağlık sisteminin kanser hastası bireye yansıma biçimi de **hekim – hasta ilişkisini** çok yönlü olarak etkilemektedir.

“**Kanser ve Etik**” konusunu tüm boyutları ile tartışmak amacı taşıyan ve gelecek kuşakların bu ikilemlerle konuları anlamaları ve çözmelerine olanak sağlayacak dinamik bir sürecin zeminini oluşturan projelerin yer aldığı yarışmanın ve onların seçilmiş projelerinin yer aldığı bu kitabın önemli bir dönüşüm yaratacağına inanıyorum.

JÜRİ ÜYELERİ

*Doç. Dr. Nesrin ÇOBANOĞLU (Başkan)
(Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi)*

*Prof. Dr. Murat TUNCER
(Kanser Savaş Daire
Başkanı/Hacettepe Üniversitesi)*

*Prof. Dr. Emel CABI ÜNAL
(Ankara Üniversitesi Tıp
Fakültesi)*

*Prof. Dr. Barış DİREN
(Medicana Ankara Hastanesi
Radyoloji Bölümü)*

*Doç. Dr. Orhan YILMAZ
(Ulakbim Türk Tıp Dizini
Kurul Başkanı)*

*Op. Dr. Sevil ÖZ
(Genel Cerrahi Uzmanı,
Pembe Hanım Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı)*

*Erhan SERTOĞLU
(Sabancı Üniversitesi)*

PANEL VE KONFERANS KONUŐMACILARI

Prof. Dr. Ayhan ÇAVDAR
(Ankara Üniversitesi Tıp Fakóltesi -
Pediatrik Onkoloji)

Prof. Dr. Emin KANSU
(Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakóltesi -
Onkoloji)

Prof. Dr. Ömer ULUOLU
(Gazi Üniversitesi Tıp Fakóltesi- Patoloji)

KONUŐMACI

KonuŐma Başlığı: “Meme Kanseri Tanı ve Tedavisinde Etik”

Prof. Dr. Atilla SORAN

- Director of Magee-Womens Hospital of University of Pittsburgh Medical Center
- Professor of Surgery
- Director, Breast Disease Clinical Research Program
- Director, International Breast Fellowship Program
- Director, Lymphedema Program

2. ULUSAL TIBBİ ETİK PROJE YARIŞMASINA KATILIMCI PROFİLİ

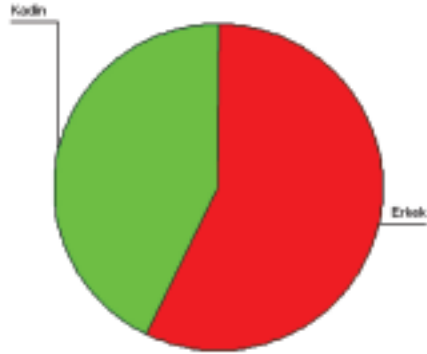
Yarışmaya Katılan Üniversiteler

1. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
2. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
3. Azerbaycan Tıp Üniversitesi
4. Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi
5. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
6. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
7. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
8. Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
9. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
10. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
11. Haliç Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü
12. Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi
13. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
14. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi
15. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
16. Kastamonu Üniversitesi Tıp Fakültesi
17. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
18. Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

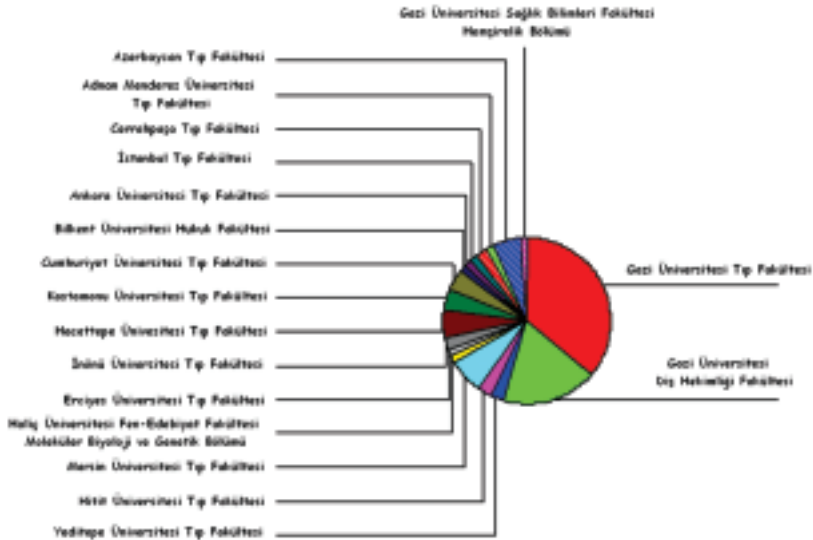
Proje Sahiplerinin Cinsiyet Dağılımı (n=96)

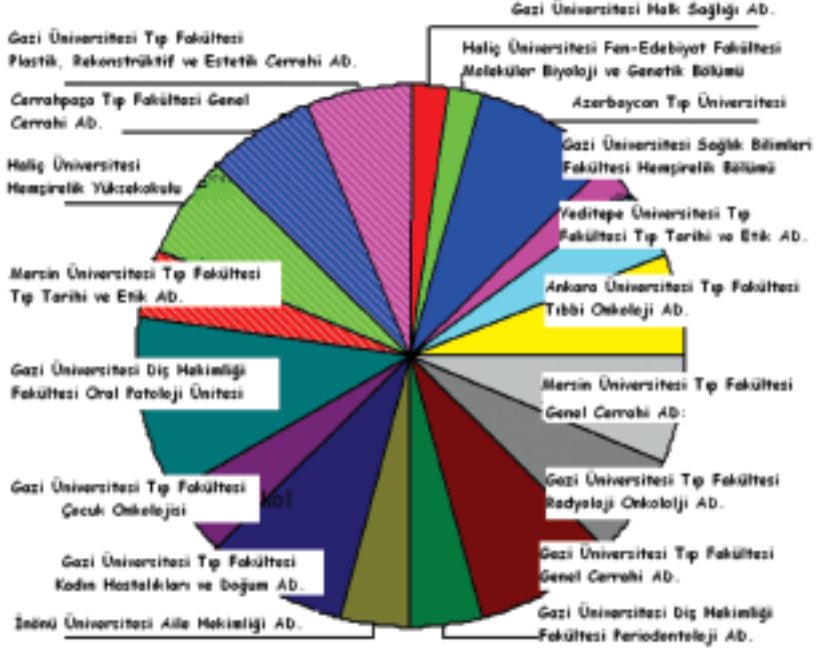
Danışman Hocaların Cinsiyet Dağılımı (n=21)

Projelerin Fakülteleere Göre Dağılımı

Danışman Hocaların Fakülteler ve Uzmanlık Alanlarına Göre Dağılımı (n=21)

DÜZENLEME KURULU

Dilara ZORLU
Hakan AKSU
Sevinç AKTÜRK
Alper ALABULUT
Merve BOZKURT
Aybeniz CİVAN
Nesrin ÇOBANOĞLU
Sena DOST

Esra DUMAN
Esra ERASLAN
Yakup KAHVE
Semih KÜÇÜKCANKURTARAN
Furkan SAVAŞ
Merve TOMBUL
Güzin Yasemin TUNÇAY

PROJELER

- II. ULUSAL TIBBİ ETİK PROJE YARIŞMASI 1**
- **Yaşamak ile Ölüm Arasında Verilen Zor Karar: DNR 3**
Fatma Betül Tuncer - Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
 - **Meme Kanseri Tedavisinin Bir Parçası Olan Meme Onarımında Etik Sorunlar ve Çözümleri 11**
Serap Yıldırımıılmaz - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ezgi Özyol - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Zekeriya Khaleqi - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
 - **Meme Kanserli Hastaların Tedavisinde Onkoetik Duruş 25**
Şule Barman - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ata Baytaroğlu - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
 - **Reproduktif Dönemdeki Kadınlarda Beyin Tümörlerine Tıbbi ve Etik Açından Yaklaşım 41**
Merve Ecem Erdoğan - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Burcu Özyazgan - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Özlem Orhan - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gözde Kurşun - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
 - **Terminal Dönemde Ötenazi Yaşamla Ölüm Arasındaki Çizgide Karar Kimin? 57**
Neslihan Nuhoglu - Gazi Üniversitesi-Hemşirelik
 - **Bilmeli Mi, Bilmemeli Mi? Yoksa Hiç Öğrenmemeli Mi? 71**
Çağlayan Selenge Bedük - Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Elif Haznedaroğlu - Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Cem Çötel - Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
 - **Alternatif Tıp Uygulamalarının Etik Açından Değerlendirilmesi . 77**
Serdar Şen - Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Oğuzhan Serin- Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Haticegül Tuncer - Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
 - **Bilgilendirme ve Gerçeğin Söylenmesi Özelinde Hasta Hakları . 89**
Mehmet AKSAKAL - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadir Erdoğan ER - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

- **Özür Dilerim, Kanserinizi Fark Etmemişim... Ama Porselen Dişleriniz Mükemmel Oldu!** 103
HümeyraYazar - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Kübra Kayatuz - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Nur N. Yalçın - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Tuğba Kolsuz - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Ümmühan Kurtulgan - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
- **Kanser ve Oral Hijyen**..... 113
Koray Dağlı - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Mustafa Dilli - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Kifayet Burcu Diken - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
- **Deneysel Araştırmalarda Aydınlatılmış Onam (Kanser Örneği).** 121
Tuğçe Türkcan - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yunus Emre Yazıcı - Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi
- **Kanser ve Ötenazi** 135
Neslihan Kayahan - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Aslıhan Kırıcı - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Tütün Kontrolünde Görsel Öğelerin Kullanılmasının Etik Boyutu** 149
Eray Horoz - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mert Nakip - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanserde Palyatif Bakım ve Ağrı Kontrolünde Tüm Yönleriyle Türkiye Gerçeği: ‘Sorunlar ve Çözüm Önerileri’** 159
Hüseyin Olgun - Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Meme Kanseri Tedavisinde Hekim ve Hastanın Karşılaştığı Etik İkilemler** 169
Fatma Selcen Cebe - İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Kerime Tokaç - İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi
Sümeyra Kına - İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
- **Patoloji Raporları ve Etik** 181
Lale Agakişiyeva - Azerbaycan Tıp Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hurşud Hüseyinova - Azerbaycan Tıp Üniversitesi Tıp Fakültesi
Rasim Halilov - Azerbaycan Tıp Üniversitesi Tıp Fakültesi
Şebnem İbadova - Azerbaycan Tıp Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanser Tedavisinde Kök Hücre Araştırmaları** 189
Elif Keleş - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanser ve Beslenme**..... 197
Kerim Turgay - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
- **Alternatif Tıp Mı Yoksa Tıp Mı Alternatif?** 209
Cihad Şakar - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Alternatif Tıp Kanser Tedavisine Yeşil Işık Yaktı**..... 219
Yazgı Özger - Haliç Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik

- **Kanserde Kötü Haber Verme, Ama Nasıl?.....** 235
Erdem Aktaş - Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gökçen Ökmen - Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi
Merve Pul - Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanser Tedvisi Gören Hastalarda Oral Hijyen Uygulamalarının Önemi.....** 247
Simge Erçelik - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
- **Onkolojik Tedaviden Önce Yapılan Oral ve Periodontal Değerlendirmeler.....** 259
Yiğit Kaan Polat - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
- **“Ölmek” Midir İncitici Olan, Yoksa “Amansız Hastalıkla Giriştiği Savaşı Kaybeden Kurban” Olarak Nitelendirilmek Mi? Medyadaki Kanser ve Etiği.....** 263
Ayça Kuru - Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Berna Taşkın - Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nazmiye Özcan - Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Mesleksel Kanserler** 283
Hande Gazey - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **İnsan Psikolojisi ve Kanser.....** 297
Mert İlk - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Merve Nur İleri - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Gerçeğin Söylenmesi.....** 309
Gülce Gel - Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Malpraktis.....** 319
Seda Topal - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Gizem Saygılı - Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
- **Alternatif Tedavi Ne Kadar Alternatif?** 325
Fatih Taşdemir - İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Hastaya Kanser Olduğu Söylenmeli Mi?.....** 329
Merve Kömürcü - İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanser Hastaları Üzerinde Yapılan İlaç Araştırmaları ve Bu Araştırmalar Kapsamında Plasebo Kullanımı.....** 333
Duygu Gökalp - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mahmut Akgül - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanser Hastalarının Psikososyal Durumunun İncelenmesi.....** 351
Meltem Görmezoğlu - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nihan Özçelik - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Berkay Karahacıoğlu - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanser ve Umud** 355
Niyazi Erol - Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Sibel Can - Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

- **Onkoloji Sağlık Çalışanlarında Tükenmişlik** 363
Ceren Sultan Altay - Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Aylin İnaltekin - Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Kanser Tanısının Açıklanmasında Yaşanan Etik Sorunlar**..... 369
Yusuf Yümer - Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Yoğun Bakımda Yapılacak Bir Şeyi Kalmayan Terminal Dönem Hastalara İnsanca Bakım Önerisi** 381
Halil Berkay Uzuncu - Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hüsniye Buyruk - Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ezgi Alnak - Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
- I. ULUSAL TIBBİ ETİK PROJE YARIŞMASI** 391
- **Organ Nakli (Transplantasyon)**..... 393
Aybeniz Civan - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Furkan Savaş - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Merve Tombul - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Çocuklarda Aydınlatılmış Onam** 401
Begüm Öktem - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Pınar Aysert - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Ötenazi Kavramının Felsefi, Tıbbi, Hukuki ve Etik Açından Değerlendirilmesi** 413
Dilara Zorlu - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Genetiği Değiştirilmiş Organizmaların Biyoetik Açından İncelenmesi** 427
Emine Demir - Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
- **Hasta Hakları ve Etik (Çocuk ve Yeni Doğan Özelinde)** 443
Esengül Ekici - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Hastane Konukevleri (Hastalar ve Hasta Yakınları İçin)** 449
Özgenur Bacaksız - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Sösünde Dur, AIDS'i Durdur** 455
Esra Duman - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Elektronik Sağlık Kayıtları (ESK) ve Hasta Mahremiyeti**..... 467
Orkun Batmaz - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Yaşam Süresi ve Etik**..... 471
Çağhan Töngge - Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Erdem Yusuf Çamırcı - Hacettepe Üniversitesi Kastamonu Tıp Fakültesi
- **Est'etik' Ne Kadar Etik?** 479
Melike Dilşen Er - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
- **Anne Olmak ya da Olmamak**..... 487
Enes Altunay - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hatice Altuntaş - Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi